

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wymogów w zakresie zdrowia zwierząt akwakultury i ich produktów oraz zapobiegania i zwalczania niektórych chorób zwierząt wodnych oraz wniosku dotyczącego decyzji Rady zmieniającej decyzję 90/424/EWG w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii

COM(2005) 362 wersja ostateczna — 2005/0153 i 0154 CNS

(2006/C 88/04)

Dnia 15 września 2005 r. Rada, działając na podstawie art. 37 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja ds. Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, uchwaliła swą opinię 25 stycznia 2006 r. Sprawozdawcą był **Christos FAKAS**.

Na 424. sesji plenarnej w dniach 14-15 lutego 2006 r. (posiedzenie z dnia 14 lutego 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 145 głosami, przy 1 głosie wstrzymującym się, następującą opinię

1. Wniosek

1.1 EKES uznaje, że przedstawione wnioski stanowią krok we właściwym kierunku i popiera proponowane środki służące zapobieganiu określonym chorobom u zwierząt wodnych i zwalczaniu tychże chorób.

2. Uzasadnienie

2.1 Akwakultura jest dla Wspólnoty niezwykle ważną branżą gospodarki, w szczególności na obszarach wiejskich oraz przybrzeżnych na terenach nadmorskich. W 2004 r. produkcja ryb, mięczaków oraz skorupiaków w unijnym sektorze akwakultury wyniosła 2,5 mld EUR. Jednak straty finansowe spowodowane chorobami (śmiertelność, osłabienie wzrostu i jakości) szacuje się na 20 % wartości produkcji. Celem wniosku jest wprowadzenie nowoczesnych i ukierunkowanych przepisów, które pozwolą obniżyć te koszty. Zmniejszenie ich choćby o ok. 20 % pozwoliłoby zwiększyć wartość rocznej produkcji o 100 mln euro.

2.2 Obowiązujące obecnie przepisy opracowano dwadzieścia lat temu, kiedy UE liczyła jedynie 12 Państw Członkowskich. Miały one przede wszystkim chronić główne gałęzie ówczesnej unijnej akwakultury, mianowicie hodowlę łososiowatych (pstrąga i łososia) oraz ostryg. Obecnie przepisy te wymagają zaktualizowania, tak aby odzwierciedlały szerszy wachlarz form działania akwakultury i gatunków hodowanych w rozszerzonej UE, a także aby uwzględniły istotne zmiany, jakie zaszły w tej branży, doświadczenie zdobyte przez 15 lat stosowania obowiązującego prawodawstwa, jak również postępy naukowe, jakich dokonano w tej dziedzinie. Należy również unowocześnić przepisy UE, aby były one zgodne z międzynarodowymi umowami oraz normami (jak np. Porozumienie WTO w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych — WTO/SPS, czy Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt — OIE).

3. Kontekst

3.1 Rozpatrywany wniosek uchyli obowiązujące przepisy, zastępując trzy istniejące dyrektywy (dyrektywy Rady 91/67/EWG, 93/53/EWG i 95/70/WE) jedną nową. Celem nowej dyrektywy jest zaktualizowanie, zmiana i skonsolidowanie zasad dotyczących zdrowia zwierząt w odniesieniu do handlu produktami akwakultury, włącznie z zapobieganiem chorobom oraz ich zwalczaniem, w celu zwiększenia konkurencyjności producentów z branży akwakultury w UE.

3.2 Wniosek zawiera ogólne wymogi dotyczące przedsiębiorstw produkcyjnych sektora akwakultury i zakładów przetwórczych, m.in. uzyskiwanie zatwierdzeń, oraz przepisy związane z ich działalnością.

3.3 Obejmuje on wymogi zdrowotne w zakresie wprowadzania zwierząt akwakultury i przetworów z nich do obrotu rynkowego, a także wprowadzania na obszar Wspólnoty zwierząt akwakultury pochodzących z krajów trzecich.

3.4 Proponuje on także przepisy dotyczące zgłaszania i zwalczania określonych chorób oraz przepisy dotyczące uznawania określonych obszarów za wolne od chorób.

3.5 Wniosek obejmuje również wymogi dotyczące właściwych organów Państw Członkowskich oraz laboratoriów; w załącznikach do wniosku zawarte są odpowiednie wytyczne.

3.6 Podstawę prawną wniosku stanowi art. 37 Traktatu. Wniosek uwzględnia zasadę proporcjonalności; oczekuje się, że wpływ ekonomiczny na budżet wspólnotowy będzie ograniczony.

3.7 Skutki budżetowe wniosku dotyczyć będą głównie dwóch dziedzin:

- odszkodowania z tytułu zwalczania chorób,
- wdrożenie prawodawstwa pierwotnego oraz przyjęcie prawodawstwa wtórnego i zarządzanie nim.

3.8 Drugi wniosek, dotyczący decyzji Rady, przewiduje niezbędne zmiany istniejących procedur dofinansowywania przez Wspólnotę środków weterynaryjnych dotyczących zwierząt akwakultury, ustanowionych decyzją Rady 90/424/EWG, tak by uwzględnić w nich wnioski dotyczące nowej dyrektywy w sprawie zdrowia zwierząt wodnych oraz Europejskiego Funduszu Rybołówstwa.

3.9 Zgodnie z drugim wnioskiem Państwa Członkowskie otrzymują możliwość wykorzystywania budżetu ustalonego w ramach programów operacyjnych zgodnie z Tytułem III Europejskiego Funduszu Rybołówstwa do zwalczania i likwidacji niektórych chorób zwierząt akwakultury.

3.10 Procedury dotyczące wsparcia finansowego muszą być zgodne z obowiązującymi procedurami w zakresie zwalczania i likwidacji chorób zwierząt lądowych.

3.11 Także i w drugim wniosku uwzględniona została zasada proporcjonalności; podstawą prawną jest również art. 37 traktatu.

3.12 W drugim wniosku proponuje się, by w przyszłości pomoc finansowa Wspólnoty przeznaczona na zwalczanie chorób zwierząt wodnych była dostępna w ramach Europejskiego Funduszu Rybołówstwa (art. 32 dokumentu COM(2004) 497). Trudno jest ocenić wpływ wniosku na Europejski Fundusz Rybołówstwa, gdyż będzie on zależał od wielkości hodowli dotkniętych chorobą, wartości zwierząt w hodowlach itp.

4. Uwagi ogólne

4.1 Obecnie obowiązujące przepisy wspólnotowe dotyczą wyłącznie hodowli łososia, pstrąga i ostryg. Od chwili przyjęcia tych przepisów doszło do znaczącego rozwoju sektora akwakultury (hodowla skorupiaków, omułek, małży jadalnych itp.). Dlatego zdaniem EKES-u celowa i konieczna jest zmiana przepisów, tak by objęły one również pozostałe zwierzęta wodne będące przedmiotem akwakultury.

4.2 Komitet przyjmuje z zadowoleniem omawiane wnioski, stanowią one bowiem istotną reakcję na problemy zapobiegania i zwalczania chorób u zwierząt wodnych.

4.3 Zdaniem EKES-u dla zapewnienia racjonalnego rozwoju tego sektora oraz zwiększenia jego wydajności zasady dotyczące zdrowia zwierząt wodnych powinny zostać określone na szczeblu wspólnotowym. Zasady te są niezbędne jako czynnik sprzyjający urzeczywistnianiu rynku wewnętrznego oraz uniknięciu rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych. Przyjmowane przepisy powinny być elastyczne. Winny one również uwzględniać stały rozwój w obrębie rozpatrywanej branży oraz jej różnorodność.

4.4 Równoległe z podejmowaniem działań na szczeblu wspólnotowym EKES uznaje za konieczne podnoszenie poziomu wiedzy i przygotowania właściwych organów Państw Członkowskich w dziedzinie zapobiegania chorobom zwierząt wodnych oraz ich zwalczania i likwidacji.

4.5 Obecny system zatwierdzania jest szczególnie surowy i określa wymogi, które są bardziej rygorystyczne niż w państwach konkurujących z UE, co wpływa na rentowność tego sektora. EKES uważa, że wymogi te ujęte są w proponowanym rejestrze przedsiębiorstw, który zawiera szczegóły na temat systemu produkcji każdego przedsiębiorstwa, jak również na temat przedsiębiorstwa sektora akwakultury oraz istniejących zatwierdzeń w zakresie akwakultury.

4.6 Za niezbędne uważa EKES niedopuszczenie do rozprzestrzeniania się na terenie Wspólnoty głównych chorób zwierząt wodnych. Dlatego też narzuca się konieczność określenia zharmonizowanych przepisów dotyczących zdrowia zwierząt w zakresie wprowadzania produktów akwakultury do obrotu rynkowego, a także ustalenia wykazu chorób oraz gatunków na nie podatnych.

4.7 Zdaniem EKES-u dla zapewnienia wczesnego wykrycia wszelkich możliwych ognisk chorób należy zobowiązać osoby mające styczność ze zwierzętami wodnymi gatunków podatnych na choroby do zawiadamiania o każdym podejrzanym przypadku.

4.8 Państwa Członkowskie powinny przeprowadzać zarówno rutynowe, wrywkowe, jak i nadzwyczajne inspekcje dla upewnienia się, że przedsiębiorstwa produkcyjne sektora akwakultury zapoznały się z ogólnymi przepisami w zakresie zwalczania chorób i że ich przestrzegają.

4.9 Wiedza o nieznanach do tej pory chorobach zwierząt wodnych stale się rozszerza. Dlatego też zdaniem EKES-u za niezbędne uznać należy informowanie wszystkich Państw Członkowskich oraz Komisji o wystąpieniu lub podejrzeniu wystąpienia nieznannej choroby oraz o przyjętych środkach jej zwalczania.

4.10 W celu ochrony zdrowia zwierząt wodnych na obszarze Wspólnoty za konieczną uznaje się dbałość o to, by przesyłki żywych zwierząt przewożone przez obszar Wspólnoty spełniały wymogi właściwych przepisów w zakresie zdrowia zwierząt. Należy również zadbać o to, by zwierzęta akwakultury i przetwory z nich importowane z krajów trzecich były wolne od jakichkolwiek chorób zakaźnych.

5. Uwagi szczegółowe

5.1 EKES zgadza się z poglądem, że nie należy ustanawiać odrębnych przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu ozdobnych i innych zwierząt wodnych hodowanych w warunkach kontrolowanych (akwaria lub stawy). EKES uważa jednak, że w przypadku, gdy zwierzęta wodne trzymane są poza zamkniętymi systemami lub akwariami i stykają się bezpośrednio z naturalnymi wodami wspólnotowymi, zastosowanie powinny mieć ogólne przepisy omawianej dyrektywy. Dotyczy to w szczególności populacji karpia (Cyprinidae), gdyż popularne ryby ozdobne, na przykład karp Koi, są podatne na niektóre choroby.

5.2 Państwa Członkowskie powinny ustanowić przepisy regulujące nakładanie kar w razie naruszenia przepisów dyrektywy. Zdaniem EKES-u kary te powinny być skuteczne.

5.3 Art. 5 ust. 2 stanowi, że przed podjęciem przez Państwo Członkowskie decyzji o odmowie wydania zatwierdzenia przedsiębiorstwa produkcyjnego zgodnie z art. 4 należy rozważyć sposoby ograniczania ryzyka rozprzestrzenienia się chorób, w tym alternatywną lokalizację dla prowadzenia rozpatrywanej działalności. Jednakże EKES jest świadomy faktu, iż alternatywna lokalizacja jest często niemożliwa do zrealizowania w przypadku zbiorników zawierających czynniki zoonotyczne wśród populacji ryb dziko żyjących. EKES jest zdania, że ryzyko tych chorób można zmniejszyć poprzez właściwe zarządzanie, trzymanie takich populacji w zamkniętych i kontrolowanych systemach, stosowanie właściwych praktyk w zakresie higieny oraz wdrożenie systemu monitorowania zdrowia zwierząt i wszelkich pozostałych środków proponowanych w omawianej dyrektywie Rady.

Bruksela, 14 lutego 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND